

76

REDACTIUNEA.
 Administrațiunea și Tipografa.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
 Scrisorile nefrancațe nu
 se primesc. Manuscrisurile
 nu se retrimit.
 INSERATE se primesc la AD-
 MINISTRAȚIUNEA în Brașov și la
 următoarele Birouri de anunțuri:
 În Viena: M. Dukas Nachf.
 Max. Augenthaler & Emerich Lesner.
 Heinrich Schalek. Rudolf Mosse.
 A. Oppelke Nachf. Anton Oppelk.
 În Budapesta: A. V. Goldber-
 ger, Ekstein Bornat. În Ham-
 burg: Maroy & Liebmann.
 PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
 ria garsonă pe o coloană, 6 or.
 și 30 or. timbru pentru o pu-
 blicație. — Publicări mai dese
 după tarife și învoială.
 RECLAME pe pagina a 3.a o
 seria 10 or. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

A N U L L X I I .

„GAZETA” iese în fiecare zi.
 Abonamente pentru Austro-Ungaria:
 Pe un an 12 fl., pe șase luni
 6 fl., pe trei luni 3 fl.
 N-rii de *Duminecă* 2 fl. pe an.
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase
 luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 N-rii de *Duminecă* 8 franci.
 Se prenumeră la toate ofi-
 ciele postale din țară și din
 afară și la d-nii colectorii.
 Abonamentul pentru Brașov:
 Administrațiunea, Piața mare
 Târgul Inului Nr. 30, etajul
 I.: Pe un an 10 fl., pe șase
 luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
 Cu dusul în casă: Pe un an
 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei
 luni 3 fl. — Un exemplar 5 or.
 v. a. sau 15 bani. — Atât abo-
 namentele cât și inserțiunile
 sunt a se plăti înainte.

Nr. 129.—Anul LXII.

Brașov, Duminecă 13 (25) Iunie.

1899.

Visita Metropolitului Mețianu.

Brașov, 11 (23) Iulie.

Cu inima ridicată, cu bucuria și cu dragoste Românii brașoveni au întâmpinat în zilele Rosaliilor pe Metropolitul Ioan Mețianu, care pentru prima-ori a venit în mijlocul lor de când pronia cerescă l'a învrednicit a ocupa cea mai înaltă demnitate în biserică.

Primirea strălucită și însufletită, ce i-au făcut-o fiil săi sufletesci din orașul și ținutul nostru, este o viață dovedă nu numai de iubirea, alipirea și venerațiunea, cu care se simt atașați de capul metropoliei, ci și de încrederea și speranța, ce-o pun întrânsul, care în timpuri grele și viforose este chemat a conduce destinele bisericii, cetățuia tare a legii noastre, singurul scut ce a mai rămas limbei și culturai noastre naționale.

Bine a părăsind această și înalt Prea Sântia Sa, căci adresându-se către popor, în diferite rânduri, a zis: „onorea, ce mi-o faceți mie, vouă v'o faceți”.

Mai mult însă a caracterizat Metropolitul însuși importanța visei sale și a primirii căldurose, ce i-s'a făcut, zicând, că legăturile ce-l lăgă de popor sunt aceleași, ca dintre părinte și fiil săi și adăugând spre întârire: „eu nu mai sunt al meu, ci al vostru!”

Frumos și mare cuvânt acesta. El arată în modul cel mai elocent, cât de strânsă este și trebuie să fiă legătura dintre arhipăstor și poporul credincios, și tâlmăcesce cum nu se pôte mai bine și mai la înțeles cuvintele evangheliei: „păstorul bun și sufletul și-l pune pentru turma sa”.

Aici în vechiul nostru oraș, în Prea Sântia Sa a dat pretutindenți de urmele unei activități roditoare, ce documentează atât de strălucit râvna pentru progres și iubirea de jertfă a Românilor brașoveni, adusă pe altarul bisericii și al națiunii. Nu i-au fost necunoscute înaltului

prelat stăruințele, cari fac onorea și mândria noastră, căci însuși a luat parte odinioară la nobila emulațiune, căreia avem să-i mulțămim atâtea aședămintele religioase și de cultură națională și și de astă-dată i-s'a dat ocaziune să se convingă de acea iubire de jertfă, sfințind noua biserică din cetate, rezultatul unei muncii și unor stăruințe îndelungate.

Este d'ér aici bun și roditor pământul pentru fapte demne și nobile, spre binele și în folosul neamului nostru, și este, în împrejurările vitrege de ađi, insetată inima poporului de-a vedé continuându-se cu nouă puteri marea operă a bătrânilor, cari printr'o frătescă iubire și înțelegere și printr'o sfântă însufletire națională au știut din nimic să creeze monumente neperitóre ale zelului, diligenței, abnegării și a devotamentului lor pentru înaintarea cauzei sfinte a românismului.

Acastă fierbinte sete, acastă dorință adâncă și puternică a făcut ca inima Românilor brașoveni să tresalte de bucuria vedând în mijlocul lor pe alesul poporului, pe părintele bun, dela care se așteptă cu încredere să le fiă razim tare, sfătuitor înțelept și binevoitor, și apărător și scutitor energic și neînfrânt al aședămintelor lor religioase și culturale.

Înalt Prea Sântia Sa a găsit în poporul nostru de aici inimă caldă, ce bat pentru înaintarea și fericirea neamului, și un spirit bun predispus pentru fapte demne și gata de abnegare.

Tóte aceste îmbucurátore momente trebuie să îndemne pe înaltul prelat cu atât mai virtos a-se îngriji, ca acest bun pământ să fiă ferit de influențele rele ale timpului, ca ródele lui să nu fiă copleșite de neghina discordiei, ce o sâdesce răuvoitorii adversari ai înaintării noastre.

Poporul român din Brașov, spre onorea lui fiă zis, s'a distins până acuma și s'a făcut iubit de frații de un sânge din tóte părțile prin faptul, că a urmărit tot-déuna în unire și în frătescă armonie marea țintă

a culturai și a progresului național. Nu aici este d'ér locul, nu aici este terenul priincios pentru intrigă și certe micé pătimase, pentru frecări și animosități personale. Nu mai ales în nisce vremuri, când din tóte părțile suntem incunjuțați de ochi pânditori, cari abia așteptă momentul, când vedându-ne slăbiți în interiorul nostru, dușmanul cauzei să pótă năvăli cu succes asupra Sionului culturai noastre naționale.

Se recere multă înțelepciune și mult tact, dela supremul păzitor al aședămintelor noastre culturale, căci e vorba de a-se delătura ori-ce ar puté să amenințe legăturile bunele înțelegeri, care a fost până acuma ângerul păzitor al acestor aședămintele. Se recere însă de altă parte dela Înalt Prea Sântia Sa tot atâtea prevedere, cnragiú și energiă pentru a scuti aședămintele noastre și de înriurile stricăcióse ale tendințelor estreme, de cari este condusă politica militantă a celor dela putere.

Dea ceriul, ca zilele, ce le-a petrecut în Brașov Înalt Prea Sântia, să aducă ródele cele mai frumoase, spre mângâerea și mulțumirea poporului român brașovean și spre bucuria arhipăstorului și a tuturor fiilor bisericii și ai națiunii!

Revista politică.

Acum, după-ce „s'au împecat”, cum se dice, guvernele din cele două părți ale monarhiei cu privire la pactul vamal și comercial, **dieta ungară** a început în ședința ei de Miercuri desbaterea proiectului pactului. Kossuthiștii sunt în contra proiectului. Ei dic, că sistemul comercial și economic de ađi n'aduce nici un bine țării, din potrivă o scurtéză în drepturile ei la independență vamală și o ține mereu sub tutorat austriac. Joi a luat cuvântul în dietă și ministrul-președinte Szell, care a apărât proiectul zicând, că el nu vatămă drepturile Ungariei, din contră le susține și le ocrotesc. Desbaterea continuă.

Este mai pe sus de ori-ce învoială, că dieta din Pesta va vota cu mare majoritate proiectul despre pact. Ce va face însă Austria? Acolo parlamentul cu greu va puté să se întrunească, ca să desbată și voteze pactul. D'ér pentru asta s'au luat măsuri de precauțiune. În învoiala dintre guvernul unguresc și cel austriac s'a luat un punct, prin care ministerul Thun este imputernicit a lega pactul cu Ungaria pe baza §-lui 14 din constituția, ér nu pe cale constituțională parlamentară. Partidele opoziționale din parlamentul austriac însă fac mari pregătiri de luptă înverșunată în contra guvernului. Tóte înpreună și apoi fiă-care separat, ele vor protesta în contra ministerului Thun, pentru-că a făcut o învoială cu Ungurii atât de păgubitóre intereselor austriace. Afară de acésta, când se va întruni parlamentul, fiă-care partidă din opoziția va face propunere, ca guvernul să fiă dat în judecată pentru călcarea constituției și violarea legilor esistente.

In străinătate cel mai însemnat eveniment este **sfirșitul crizei ministeriale din Franția**. După lupte mari și după obositoare stăruințe a succes în fine să se compună un nou ministeriu sub presidenția lui **Waldeck-Rousseau**, care pentru a doua óră a fost însărcinat cu compunerea cabinetului. Ministerul s'a constituit în mod definitiv ast-fel: **Waldeck-Rousseau** președinte și interne; **Delcasse** afaceri esterne; generalul de **Gallifet** războiú; **Lamenes** marină; **Moris** justiția; **Caillan** finanțe; **Millerand** comerț; **Leygues** instrucția publică; **Decrois** colonii; **Jean Dupuy** agricultură și **Baudiu** lucrări publice.

Turburările sângeróse dela **granița sârbo-turcescă** s'au potolit. O scire telegrafică din Constantinopol dice, că Turcia a adus la cunoștința ambasadorului rezultatul anchetei comisiei mixte asupra incidentului dela graniță. Circulara arată, că girantul ministerului afacerilor străine sârbesc a esprimat ministrului turcesc din Belgrad mulțumirea regelui cu privire la anchetă și regretele guvernului asupra celor întâmplate. Tot-odată a anunțat retragerea trupelor sârbesci dela graniță. Regele Serbiei a trimis telegrafic Sultanului espresiunea regrețelor sale.

FOILETONUL „GAZETEI TRANSILVANIEI”.

Românii Seceleni.

Causele decadenței lor economice și mijlocele de îndreptare.

Disertațiune ținută de **Ioan Lăpédát**, în adunarea despărțământului I. al Asociațiunii la Cernatu-Săcelelor.

— Fine. —

Când am amintit de **obitnuirea poporului cu felul de ocupațiune de aici**, să nu se credă, că a-și avé absurda pretensiune, ca totii Secelenii noștri din România să vină înapoi să-și caute și să se obitnuescă cu ocupațiunile de aici. Nu! O sémă dintre noi sunt acolo cu prindere bună, cari au trecut deja prin focul încercării și cari cu nădejde își pot continua ocupațiunile lor acolo. Nu cătră aceștia mă adresez; acestora urându-le din suflet belșug și prosperare, le dic, să nu-și uite de satele noastre nici când, ci să ajute și sprijinésca după putință întreprinderile din ele.

Avem între noi un număr destul de considerabil de negustori ambulanzii, séu, cum

ne-am deprins noi să-i numim, „**mămulari**”, cari toți își esercită profesiunea în România. Fie din cauza depărtării, fie din cauza vamei, ori fie din cauza altor împrejurări, acest negot e puțin rentabil. De ce óre n'ar cerca acești mămulari să-și esercite acésta meseriă a lor prin târgurile noastre? De ce n'ar imita în astă privință pe unii dintre Brașoveni, ori pe Seliștenii?

Mi-se va răspunde, pôte, că sunt învățați în România. Ei bine, d'ér tot învățul își are și desvétel, precum tot suișul își are și coborîșul. Seliștenii încă au fost în poziția noastră, și cu tóte acestea ađi străbat până în cele mai îndepărtate colțuri ale Ardealului.

Noi la tot cazul am fi mai profitați, fie pentru-că am fi mai aprópe de casă, fie că prin o bună chibzuială am puté face cel puțin același lucru, ca în România, d'ér fie apoi pentru-că timpul mai liber l'am puté folosi în vre-un mod óre-care. L'am puté folosi, bunăórá, la exploatarea pădurilor din apropiere, căci pare-că e și rușine cu atâtea sumedenii de pădure lângă noi, și tot să fim avisați a cumpéra lemne cu stânjinul. Să in-

vățăm dela conlocuitorii noștri sécui a întrebuița timpul mai liber, căci bine vedem, ce isvóre considerabile de venit au câștigat ei în exploatarea pădurilor.

Cari nu suntem mămulari de profesiune, d'ér cari dispunem de câte ceva capital, aceia ar puté întemeia câte-o mică întreprindere, căci vedem, că toți aceia dintre noi, cari întreprind ađi câte ceva aici, toți aceia o duc destul de bineșor. Casa li-e casă, masa masă și dênșii ómenii.

Pe de altă parte am puté da mai multă importanță grădinăritului, căci nu-i prea frumos să alergăm mereu în târg după legume. Am puté produce nu numai pentru noi, ci pe cât e posibil, și pentru târg. Nu trebuie să ne rușinăm noi, cei sêraci, de acest lucru, cătă vreme nu se rușineză Sașii cu averi de mii de florini.

Incurând se vor împărți gratuit cărțicele cu îndrumări folositoare despre grădinărit, pe cari nu numai să le cetim, d'ér apoi cele cetite și învățate, să le și folosim.

Unii dintre noi, țilerii de profesiune, nu trebuie să ne mai ducem în România, să gă-

Sus se avem inimile!

„Ne-casul“ unii filologi îl deduc dela *ne casus*, cum am dice dela un cas extra-ordinar, care a venit contra ordinii naturale. Dela necas limba românească a făcut adiectivul, seu participiul „necăjit“.

Necăjitul au trebuit să fiă strămoșii noștri acum 200 de ani, când s'au înduplecat a primi Unirea cu biserica romano-catolică; și cumcă au fost nu numai necăjiți, dér și supărați și îngrijați, se vede din condițiunile, cu care au primit Unirea, stipulând, că afară de cele 4 puncte, nimica se nu se schimbe în Biserica unită, și Pravila, dreptul canonic, după a cărei tenóre se administra dreptatea în biserică de Episcopii, protopopi și sinode, să rămână și mai încolo neschimbată și ca lege, seu complexul tuturor legilor în biserică unită, după ale cărei hotăriri se se judece preoții și ceilalți superiori și membri ai santei biserici. Și cine, și cum era acel cler, care față cu atotpotenta biserică romano-catolică, față chiar cu prea înălțatul imperator al Romanilor, să aibă curajul și abnegațiunea de a pune astfel de condițiuni? Un amărit de Metropolit, care abia scia să-și iscălească — sit venia — numele cu potcovele părintelui Chirilă; 52 protopopi, tot așa de învățați și cultivați, ca Metropolitul bisericii românești. Cum vor fi fost preoții și boerii din Țera Oltului *boerones terrae Fogaras*, ne putem închipui numai noi bătăni, cari am vădut și cunoscut clerul ambelor biserici românești din Transilvania și Bănat dela 1825 până la 1848, și de atunci până la 1899.

Și acești părinți, acești preoți, protopopi, și acest Metropolit au avut abnegațiunea și curajul de a pune condițiunile primatului Ungariei, delegatul Imperatului Romanilor, cu ocaziunea desbaterii și primirii Unirii cu omnipotenta biserică romano-catolică!

Necăjiți au trebuit să fiă strămoșii noștri, când mai bucuros sufereau câinii domnilor (marilor proprietari) calvini, decât să mănânce cărnări în dăile legate și sântite de post; pare-că ved cum se vor fi îmbuldit și aruncat acei câini, ca să apuce fălia de pâne, seu drobul de mămăligă din mânuțele copilașilor și servitorilor preoților. Și cu tot necasul, cu totă supărarea, nu am auzit prin tradițiã, nu am aflat scris nimic în istoriã, ca să fi fost și existat vre-un preot atâta de slab de ânger, încât să se fi plecat, să se fi pângărit cu de dulce.

Necăjit și supărat a trebuit să fiă Inocențiu Micul, când era să-l arunce *status et ordines* pe ferăstră din dieta, în care pleda și cerea ducerea în deplinire a legilor și ordinațiunilor emantate cu diverse diplome și resoluțiuni dela împăratul Leopold și Maria Teresia, fiica sa, cea atât de catolică. Cu ce inimă zdrobită va fi plecat acel Episcop mai bucuros la Roma, decât să tacă și să nu mai insiste pentru ducerea în deplinire a legilor și ordinațiunilor împărătesci.

Necăjit a trebuit să fiă episcopul Maior, că în urma prea marelui zel de a predica și propaga s-ta Unire, a fost nevoit a lua calea Muncaciului.

Necăjit va fi fost și Bobul pentru celea care a suferit în urma prezentării la dietă a celui *Supplex libellus valachorum*.

Necăjit și supărat până la rinichi va fi fost și Episcopul Lemeny pentru cele ce i-s'au imputat, prezentând în înțelegere cu Vasile Moga, Episcopul neuniților din Transilvania, suplica pentru egala îndreptățire a Românilor.

Nici Șuluțiu nu a cumpărat Springul de bună voiã, ci pentru-că se aibă unde se retrage, decât va fi destituit, seu caterisit ca Metropolit, de guvernul liberal al Maghiarilor.

Apoi scim toți, că atunci, când e păstorul necăjit, șicanat și prigunit, turma suferă.

Scim, fraților, că Episcopii noștri, și mai de aproape Metropolitul Victor, îndată după instalarea sa, furtas și împins când la un congres, când la altul, pentru a supune biserica noastră sub piciorle nesățioșilor Episcopii papistași, și prin acesta supunere a-o duce pe calea fără de legei, a celui dor al guvernelor maghiare, de a ne tăia limba și a-o altui cu a celor din Sythia — limbă grea și așa de cultă ca și poporul, care o vorbesce, limbă soră cu turcă și care neavând nici o asemănare cu nici o altă limbă europeană, tărte cu greu se pôte învăța. Acesta e scopul atâtor congrese ale romano-catolicilor și al guvernelor maghiare, scop ocult și indirecte, și mărturisit.

De decă de ani a început a se încerca acesta altuire de limbă, dér până acum nu s'a aflat forma cea mai potrivită, în care se se torne, ca trup se se facă acea altuire.

E vorba, fraților, primi-veți voi, preoții, protopopii, Episcopii și Metropolitul nostru Victor, a fi topiți și turnați în această formă hidosă, pusă în mâinile și bunăvoința unor Cape-rap, și colorită cu veninul săgeți-

lor Sythiane? Și decă o veți primi, ore mai chiãma-vẽ-vom se ne botezați, cununați și ungeți cu untul de lemn, spre iertarea păcatelor și vindecarea bólelor, de care suferim?

Se pôte să fiã clerul bisericii unite, după studii de 200 ani, după ce în acești 200 ani a alergat la Agria, Leopole, Pesta, Viena și Roma și alte școle înalte, a frecuentat gimnasii, școle superioare, seminarii, și a crescut atâți bărbați luminați și Doctori în filosofie și teologie; după ce în acest cler nu se mai află astăzi, nici prin crepăturile munților preot, dascăl, învățator, care se nu pricépã. se nu vorbesc și scrie cel puțin două limbi: se pôte, ca această cultură câștigată cu atâta muncă și spese de milioane florini, în loc de a nobilita, în loc de a întări și înălța credința în vitalitatea clerului și neamului românesc: se-l fi molesit, se-l fi adus în stare de a nu mai pune condițiuni, de a nu protesta contra batjocurei, de a primi 30, 40, 50 fl. de milã?

Sã nu uitãm, că clerul nostru unit până la 1848 a avut unele privilegii, cari bine computeate și ordinate au făcut mai mult, decât 30—40 fl., ce vrẽ a-i da, ca de pomanã guvernul liberal maghiar celor. ce se vor tãri și tãvãli pe la ușile solgãbirilor, cum se tãvãlesc cerșitorii prin tãrguri. Clerul nostru era scutit de contribuțiune pentru pãmânturile de așa dĩa eclesiã, contribuțiune, care computeată cu aruncurile și codițele lor face astăzi pe alocurea și 100 florini la an. Clerul nostru era scutit de vamã, la poduri și tãrguri; astăzi popa din Obreja, Mihalț și Colibã, ducându-se se-și vëndã bucatele, ce le produce pe eclesiã, are să plãtescã vamã la Tãrnãvã, vamã la Mureș și vamã la piëtã.

Sã mai punem la activul nostru privilegiul, în puterea caruia fiii și servitorii preoților noștri erau scutiți de milițiã, ca și nobilii, așa că cei mai mulți preoți aveau servitorii grațiuți; astăzi cel mai miserabil servitor costã 50. 60, 70 fl., și ore cât spesezã preoții noștri cu voluntariatul fiilor lor?

Tôte acestea pierderi, ce le suferã preoții noștri în urma ștergerii privilegiilor lor și introducerii egalitãții constituționale, luându-le în considerațiune și cumpãnindu-le frãtesce, eu cred, că fiã-care preot a pierdut cel puțin 300 fl. la an și că prin urmare statul, care a desdãunat pe marii proprietari de pierderile, ce le avurã în urma ștergerii privilegiilor, e dator a desdãuna și pe preoții noștri pentru pierderea veniturilor acelor privilegii.

Acãsta e baza, pe care stã și are de a sta clerul unit cu biserica romano-catolicã, prin urmare nu are a se pleca, nici a pune condițiuni, ci a pretinde în puterea constituțiunii. care a șters privilegiile, nu întregirea. ci salarisarea sa.

Și decã statul nu va încuviința acãstã pretensiune astăzi, o va încuviința mâne, și decã nici mâne, nici poimãne și va mai vrẽ să umble încã 200 de ani cu doi bani în trei punți, cum a făcut dela 1700, cred, că Victor nu va fi mai slab de ânger. decât Micul, nici Consistoria-liștii, protopopii și preoții noștri dela 1900 nu vor fi mai fãrã abnegațiune și curagiũ. decât au fost strămoșii, moșii și pãrinții lor.

Sã nu alunecați a crede, că aș fi idealist cã nu cunosc starea cea sãracãciôsã a vãstrã. Nu numai nu o cunosc, dér o și simțesc, între voi am crescut și cu voi am petrecut, în locuințele vãstre de multe-orã m'am adãpostit, și decã maicele preotese nu au avut carne ca se-mã facã o tocanã, au avut lapte, brânzã, lard, 2—3 ouẽ și castraveți, și câte una-datã și fasole frecatã aromatã cu cãpã, un corn de prescurã și o chisãlișã, orã borș cu știr, mi-au oferit ce au avut; am primit cu bucuriã, mulțãmind lui Dumnezeu, cã nu am fost nevoit a sta și a mã lupta cu crivãțul, cu furtuna, frigul și plõia, și m'am aflat așa de bine ca și când aș fi mãncat cel mai costisitor biftec, cea mai scumpã și delicatã prãjiturã, care tôte nu pot tinẽ concurența unei mãmãligi cu brânzã românească, seu unei plãcinte cu urdã și mãrariũ.

Așa, fraților preoți! Eu sciu prea bine cum trãiti, cum vẽ denegați bucãtura dela gurã, ca se vẽ puteți cresce fii și ficele potrivit cu cerințele timpului, în care trãim. Onõre Vouã!

De aceea am scris acestea, ca se vẽ întãriți în credința și rãbdarea. ce o predicați voi toți dicend: „Cel ce va rãbda până în finit, acela se va mântui“.

Veniți se ne întõrcem mai bine la simplicitatea vieții, a traiului și costumului în care și cu care au trãit antecesorii noștri aprõpe douẽ mii de ani, de când i-a adus împãratul Traian, *ex toto orbe romana*, pe acestea locuri și convinși fiind, cã: mãmãliguța cu lapte și cu mõre seu zeamã de varzã și castraveți nutresce, decât nu mai bine, cel puțin ca liurca de cafea și hãrbãrelã de supã, și cã hainele facute de mumele, nevestele și copilele nãstre ne conservã cãldura necesarã corpului mult mai bine, decât sdrențele jido-

sim o sãptãmãnã douẽ de lucru într'un loc, apoi, dupã-ce ni-am mãncat ce-am câștigat, se gãsim un alt loc și așa mai departe, ci trebue se ne cãutãm lucru pe aici, la fabricile din apropiere, bunãorã, cari pe di ce merge se înmulțesc, unde am avẽ lucru încontinuu și unde la cas de bóla și neputința am cãpãta anumite ajutõre chiar.

Mai am un cuvẽnt la acest loc: de câtã-va vreme fetele nãstre sãrace de tot, ne mai avẽnd în cãtrãu, se duc la slujit. Dr, ca se nu scie nimeni de ele, se duc în cele mai depãrtate locuri, ca și când lumea n'ar scie, cã unde-s duse. Imi vine în minte povestea cu struțul, care de-și ascunde capul în nãsip, crede, cã nimeni nu-l mai vede, pentru cã el, în adevãr, nu vede pe nimeni. De ce ore acest lucru? De ce ore li-ar fi rușine de o muncã onestã și respectatã de tótã lumea? De ce ore nu s'ar duce mai pe aprõpe, pe la Romãni noștri, cari orã și cum, tot au mai multã tragere de inimã pentru noi și causele nãstre. Sã ne lãpãdãm odatã de acest obiceiũ, care nu-și are nici un înțeles și care numai strica ne pôte, cãci odatã duse, de regulã nu se mai reintorc.

Decã am lucra noi astfel, numai decât am vedẽ, cã ne merge mai bine.

Dër folosul cel mai mare, pe care l'am avẽ, decât am urma astfel, ar fi cã am veni în contact cu alți frați de suferințe de ai noștri, cu preoții și învățatorii noștri, dela cari am putẽ învăța interesele și aspirațiunile nãstre naționale. N'am mai fi așa strẽini și nesciutori față de noi însine. Am vedẽ, cã avem o bisericã și o școlã de susținut, instituțiunii de sprijinit și ridicat și o limbã de apãrat. Am învăța, cu un cuvẽnt, se ne cunõscem noi pe noi, și n'am mai pãti, ca și ađi, bunãorã, cã eu stau bun, cã mulți dintre noi nu scim ce minune mai e și adunarea de ađi.

Trec la al doilea punct enunãrat de mine, la: *sprijinirea și perfecționarea industriilor, cari se practicã la noi*. Veți fi gãcit de sigur fiã-care dintre D-Vãstrẽ, despre ce anume industriã voiesc se vorbesce; veți fi gãcit, cãci numai una singurã avem, și aceea nu pôte fi alta, decât lucrarea și prelucrarea lãnei în diferite materii și stufe.

Onoratã Adunare! Se împlinesc nouẽspre-dece ani de când acest despãrțãmẽnt al

Asociațiunii nãstre într'o memorabilã adunare generalã a sa, ținutã tot în acest sfãnt locaș, a hotãrit, cu un entusiasm, ce nu se pôte crede, înființarea unei școle de țesut aici în Sãcele, spre care scop se și fãcuserã frumoșe subscripțiuni. Dër, ca mai tôte întreprinderile nãstre, așa și acãsta a rãmas nerealisatã. Ei bine! atunci, când lucrarea lãnei se fãcea mai mult pentru trebuințele casnice, atunci, dic, s'au gãsit bărbați, cari se se cugete la îmbunãtãțirea și perfecționarea acestei industrii, — dér ađi, când lãna se lucrã și se prelucrã pentru tãrg, când decã și sute de familii își agonisesc pânea de tôte dãilele din acãstã modestã industriã, care însẽ formezã un slab isvor de venit, ore mai putem noi rãmãne indiferenți? Ore mai putem fi împãcați în sufletul nostru, noi, cei ce scim și putem mai multe?

Nu, de o miie de ori nu! Nu mai putem lãsa, ca singurul isvor de venit al sutelor de familii se sece cu totul, ci trebue se facem o radicalã reformã în mijlõcele, cu cari se lucrã acãstã industriã. Sã facem aceea ce au fãcut Sașii din Cisnãdiã. Sã ne scãpãm odatã de rãboiul cu tãnjale, de suveicile cele greõe

vesci țesute și făcute din lăpădăturile noastre. Să nu primim nici într'un cas întregirea salariilor, darul danaic.

Deci sus s'avem inimile!

Brașov, 20 ale lui Cireșer 1899.

Axentie Severu.

Mișcarea clerului român unit.

Cu bucurie vestim cetitorilor noștri, că mișcarea arhidieceșană în afacerea gravă a ajutorului de stat și a autonomiei catolice, a luat întinderi considerabile și a trecut și în sinul clerului din dieceșă Gherlei. În zilele din urmă preoții din două districte portopopesci ale acestei dieceșe s'au adunat în conferință și au luat hotărâri demne.

În 20 ale lunii curente (a treia zi de Rosalii) s'a ținut *sinodul protopopesc din tractul Crasnei* (comit Sălăgiu) sub presiunea d-lui vicar Alimpu Barbolovică, ca protopop tractual. Sinodul s'a ținut în comuna bisericășă Șerudeiu. După ce s'a discutat asupra stării învățământului și a școlilor, care s'a constatat a fi îndestulitor, și după ce s'a raportat asupra grănzărilor bisericășe, a venit la ordinea zilei **ceștiunea autonomiei**. După o dezbateră temeinică asupra acestei ceștiuni, Sinodul a decis cu unanimitate, că „*protesteză în contra tendinței de a contopi provincia noastră metropolitană în autonomia proiectată a bisericii rom. cat. de rit latin și cere autonomid separată pentru provincia metropolitană gr. cat. de Alba-Iulia și Făgăraș*”. — Cu privire la congruă și în legătură cu acesta, în ce privește ajutorul de stat, Sinodul „*recunoșce necesitatea Congruiei prin autoritatea noastre bisericășe fără considerare la persoană și numai considerare la beneficiu*” și „*se declară cu totă hotărârea a nu primi ajutorul de stat pe lângă condițiunile de adătat de umilitore pentru biserică, arhieriei și cler*”. În fine a decis sinodul, să fiă rugat arhierul dieceșan, ca să convoce cât de curând un *Sinod dieceșan*, ér mai apoi a face pașii de lipsă pentru convocarea unui **Sinod provincial mixt**.

Tot în 20 l. c. s'a adunat în *Baldon* în sinod preoțimea din tractul protopopesc al **Periceului**. La propunere, s'a decis cu unanimitate: a *respinge ajutorul de stat*, prin care „*se deschide poartă largă spre a-se ingara guvernul în afacerile disciplinere, pentru a controla și supraveghia peste organele bisericii*”; ér în ceștiunea *autonomiei catolice*, prin care „*se intenționează a contopi provincia noastră metropolitană gr. cat. de Alba-Iulia și Făgăraș*” în biserică

catolică de rit latin, decide: „*susținerea și respective inaugurarea autonomiei separate a bisericii noastre*”. — În fine decide, ca cu privire la ceștiunile sus atinse să fiă rugat episcopul Gherlei a convoca cât mai în grabă un *Sinod dieceșan*.

Despre decursul lui cuprinsul întreg al hotărârilor luate în aceste două sinode de cătră bravii preoți români ni-au sosit raporte mai amănunțite, pe cari însă din lipsa de spațiu le vom publica în numărul următor al fôiei noastre.

Festivitățile în onorea Metropolitanului Mețianu.

Dilele dintăiu ale săptămănei acesteia au fost pentru Români brașoveni zile de îndoită sêrbătore. Festivitățile arangiate în onorea I. P. S. Sale Metropolitanului *Ioan Mețianu* au fost pe cât de frumoșe, pe atât de impunătoare și demne.

Despre primirea Metropolitanului la sosire am raportat deja Sâmbăta trecută. Banderiul a fost strălucit, cum rar s'a revêdut în orașul nostru. El a fost admirat și de străini. Ca la 500 de călăreți, toți pe cai sprintini și aleși; călăreții în haine de sêrbătore, albe și strălucitoare prin curățenia și podoba lor, ér caii toți decorați cu ciucuri și cu pantlic. Arangierea și defilarea banderului a făcut onore d-lor conducători *Victor Petri*, *George Savu* și *G. Davidescu*. Banderiul a fost urmat și de preste 100 trăsuri.

În ziua întâiu de Rosalii s'a făcut sfințirea noiei biserici din cetatea Brașovului cu mare pompă, luând parte multă lume alêsă, în frunte cu reprezentanții autorităților civile și militare, judecătoreșe, școlare și bisericășe din orașul nostru, fără deosebire de naționalitate. Metropolitanul a fost asistat de părintele archimandrit *Dr. Ilarion Pușcariu*, de protopopul *I. Petric*, de asesorii consistoriali *Boiu*, *Christea* și *Roșea*, de protopop. *Baiulescu* și *Coltofeanu* și de diaconul *Priscu*. Cântările sfinte au fost executate cu multă precisiune și farmec din partea noului cor al bisericii din cetate, compus din domni și dame, sub conducerea harnicului profesor de musică, d-l *Timotei Popovici*. Metropolitanul a ținut la urmă o cuvântare plină de cele mai înălțătoare sentimente și povețe. În tot decursul serviciului divin s'au dat pușcături de trăsuri dela casa de tir.

La banchetul, ce s'a dat d. a. în onorea Metropolitanului, au luat parte vr'o 150 persoane, între cari și căpeteniile autorităților bisericășe, civile și militare din loc. Toasturile principale au fost pentru *Majestatea Sa* (ținut de *I. P. S. Sa*) și pentru Metropolitanul (ținut de protop. *Petric*). S'au ținut apoi toaste pentru reprezentanții civili, militari, ai clerului străin din loc, pentru consistoriul din Sibiu etc.

În toastul pentru armată rostit în limba română, d. *N.-P. Petrescu* a amintit între altele vitejia și credința, cu care au luptat Români întotdeauna în șirurile armatei p-ntu apêrarea patriei, a monarhieriei și a tronului, dovadă unica medalie de aur, ce-o poartă pe stég regim. Nr. 50 din garnisôna Brașovului pentru virtute și fidelitate neînfrântă. Termină urând sănătate comandantilor prezenți din întreaga armată. Comandantul de brigadă din loc d-l *Neuhold* a mulțumit călduros dorind, ca buna înțelegere între armată și cetățeni să fiă durabilă.

În numele comitetului a ridicat un toast în limba germană pentru Metropolitanul d-l viceșpan *Dr. Frid. Jekel*, accentuând că „*credincioșii Eminentei Sale sunt reprezentați în număr mare în comitat, și pe toate terenurile vieții publice desvôltă o viață activitate*”, și încheiând așa: „*Capului bisericii greco-orientale, care cu-o năsuință conșciă de ținta sa și în spirit strict constituțional promovăză binele bisericii și pune temelile ei pe eternul adevăr al religiei creștine, îi adresez și astăzi salutarea cea mai cordială a comitatului nostru, expresiunea venerațiunii și înaltei noastre stime, dorind fierbinte, ca Provedința sê-l țină ani îndelungați spre binele bisericii sale în acivitatea sa patriarchală, dér și spre binele vieții noastre publice și a statului. Trăiescă Eminentă Sa!*”

Frumoșe și călduroșe toaste au mai ținut dechantul evang. săs. *Herfurth*, primarul Brașovului *Fr. Hemesch* etc. Toți ridicând paharul în sănătatea Metropolitanului.

Sêra a fost concert, dat de tinerul cor al bisericii din cetate în onorea *I. P. S. Sale*, care a fost de față împreună cu întreaga suită. Pe cât de fine și de grele au fost compozițiunile executate, pe atât de frumoș au fost succese, dând o strălucită probă de abilitatea dirigentului sêu, d-l *T. Popovici*, și a coriștilor peste tot. La concert a dat concursul și distinsa noastră cântăreță, d-ra *Onoria Popovici*, absolventă a conservatorului din Viena, de ale căreia prestațiuni publice rămase încântat.

Luni, în ziua a doua de Rosalii, Metropolitanul a vizitat Scheial, unde a făcut slujbă la biserică S lui *Nicolae*. A fost primit între bubuituri de trăsuri și în mod foarte sêrbătoreș din partea preoțimei și a poporului numărôș. Casele erau frumoș împodobite, ér în trăsura *I. P. S. Sale* s'au aruncat de prin ferestri flori. La serviciul divin, arhierul a fost asistat de archimandrit și de vre-o 10 asesorii, protopopi, preoți, diaconi etc., Metropolitanul a ținut o predică frumoșă poporului, dându-i sfaturi și învățături prețioșe.

De aci a mers de-adreptul la biserică de pe *Toiele*, unde poporul a primit pe arhierul cu mare însuflețire. După ce a servit un parastas, *I. P. S. Sa* a ținut și aici o predică, care a plăcut mult poporului. În aceeași zi, după masa, ce a dat'o

în cnorea Sa comitetul parochial al bisericii sf. *Nicolae la școlă*, Metropolitanul s'a dus la biserică din Brașovul vechiu, unde era adunat aprôpe întreg poporul. Aci arhierul a făcut vecernia, în decursul căreia a cântat corul mixt al bisericii dirijat tot de d-l prof. *T. Popovici*. Și aci *I. P. S. Sa* a adresat poporului o frumoșă cuvântare.

Sêra s'a făcut Metropolitanului o măreță serenadă. În sunetul musicii orășeneșe, sosi conductul imponent, cu 200 lampiône purtate de studenți, înainte casei parochiale din piêtă. Metropolitanul apără la ferestră, între strigări de „*sê trăescă*”. Sêrbătoria arhierul a fost salutat printr'un frumoș discurs rostit de d. prof. *V. Goldiș*, la care *I. P. S. Sa* a mulțumit cu cuvinte călduroșe. Un puternic cor mixt, compus din vre-o 180 de persoane și condus de d-l *T. Popovici*, a executat apoi un mișcător imn festiv, acompaniat de musică. Marți, Metropolitanul a vizitat gimnaziul român, unde erau intruniți toți școlarii, cărora li-a adresat un discurs și apoi s'a retras cu profesorii în sala de conferințe, ér *Mercuri* cu trenul accelerat dela 2 ore și 45 min. a plecat la Sibiu, fiind însoțit până la gară de un șir foarte lung de trăsuri. Așa s'au terminat aceste frumoșe festivități, cari au făcut onore nu numai arhierului sêrbătorit, ci și Românilor brașoveni.

Din Bucovina.

(Conferința deputăților români).

În fața prigonirilor tot mai înverșunate, ce guvernul Bucovinei a pornit contra Românilor, dér mai ales în potriua organului partidului român național „*Patria*”, pe care număr de număr îl confiscă, s'au adunat zilele acesteia deputății români bucovineni în conferință pentru a discuta asupra situațiunii. Êtă ce cetim în „*Patria*” dela 10 (22) Iunie despre această conferință:

Conferința conducătorilor partidului nostru s'a încheiat eri târziu nopțea, după o durată de mai multe zile. Conferința a avut misiunea importantă de-a decide măsurile necesare pentru a pune capet situațiunii insuportabile, în care suntem puși prin atitudinea adversară nouă a guvernului local și prin șicanele, la cari sunt supuși aderenții partidului nostru și publicistica română din țeră. Discuțiunile au fost, după tot ce transpiră, agitate, pentru-că mulțimea și enormitatea faptelor demne de reprobare au emotionat și pe cei mai indulgenți din deputății noștri. Reprezentanții noștri au luat în cea mai deplină solidaritate hotărârile necesare. Din ședința de eri s'a lansat următorul comunicat oficial al partidului nostru:

„Deputății dietei țerii și ai camerei imperiale de naționalitate română, adunați în Cernăuți, declară de-a ține strins la prin-

și de rôtele cele mici și grele de drugă, să ne scăpăm cu un cuvânt de tot ce pôte fi înlocuit cu ceva mai bun și mai folositor. În locul lor să introducem rêsboiul mechanic, suveicile cele mici și iuți, rôtele și mașinele de tors.

Numai în chipul acesta vom puté ridica industria noastră, să producem mai mult și mai bun, să nu mai fim așa umiliți cu produsele noastre. Va fi cam greu acest lucru, căci e sciută greutatea, cu care ne despărțim de lucrurile apucate și învățate din moși și strămoși. Dér poporul nostru e bun și blând și mult ascultător de povețe bune. Când noi fi vom sci esplica pe înțeles nouele reforme, atunci cu dragă inimă le va îmbrățișa. E vorba numai, ca inteligența sê-și facă datorița; sê cerce sê convingă pe popor de adevăr, și decă e posibil, sê premérgă cu fapta chiar.

Dér numai cu postavuri multe și bune încă nu putem fi mulțumiți. Tot noi am fi chiămați să îngrijim și de desfacerea lor în modul cel mai avantajos posibil. Spre scopul acesta cred, că ar fi bine, decă s'ar puté înființa în Brașov bunăoară un depou, unde

să fie espuse și de unde să se pôtă vinde diferitele materii și ștofe.

Ar fi bine, mai departe, să se înființeze un consorțiu din ômenii noștri cu aplicațiune cătră comerț, cari să îngrijescă de desfacerea acestor produse. Noi, cei ce umblăm în haine vinete, încă trebuie să ne scim face datorița. Trebuie să ne dedăm a mai purta și haine țesute de mânilor femeilor noastre. Să sprijinim din toate puterile întreprinderile noastre; să luăm esemplu dela alte naționalități și să vedem, ce sciue ele face, când e vorba de atari ceștiuni. Sê ne aducem aminte, ce făceau, bunăoară, compatrioții noștri Maghiari prin anii 1830—40, ca să se apere de concurența industriei austriace. Au înființat faimôsa lor reuniune de apêrare („*Véd-egylet*”) și nu purtau alte haine, decăt de cele țesute de poporul lor.

Noi sê nu putem face ôre același lucru? Noi, cari adesea am dat probă de sacrificiu, chiar pentru cauzele noastre de interes comun. Sê cercăm și vom vedé, că da. S'o facem decă cât mai curând. În chipul acesta ne ajutam pe noi și în aceeași vreme și economia noastră comună în două privințe: ne

îmbunătățim și înmulțim produsele noastre industriale, și apoi aducem pe lângă noi și aplicăm la o întreprindere rentabilă și promițătoare un număr destul de considerabil de indiviți.

Mai rămâne să mă esplic asupra ceștiunei: *Crescerea generațiunii, ce se ridică într'o astfel de direcțiă, încât să se pôtă mai ușor acomoda împrejurărilor, în cari trăim*.

La noi instrucțiunea în școlile poporale se face — onore corpului didactic — într'un astfel de mod, încât nu lasă nimic de dorit. Decă această temeinică instrucțiune s'ar puté continua și în școlă de repetițiă, atunci am puté fi unii dintre cei mai fericiti. Dér durere! Băeții noștri nu mai apucă să frecventeze și această școlă, căci se duc în lume îndată ce termină clasele elementare. Mai toți se aplică în România la comerț și la meserii. Fôrte bine. Dér cred, că ar fi și mai bine, când acești copii s'ar aplica la comerț și meserii aici la noi în țeră. Mai bine, pentru-că cu pregătirea de aici pot fôrte ușor — la cas de lipsă — să trecă în România; mai bine, pentru-că primesc o instrucțiune mai temeinică și mai bună, apoi au ocaziune

ciile autonomice. Ei așteptă, că guvernul va observa față de Românii din Bucovina aceea atitudine, cum este ea prescrisă prin egala îndreptățire a naționalităților garantată prin constituțiune. Ei exprimă regretul și reproba lor în contra procedurii guvernului față de națiunea română, care procedere stă în contradicție cu principiile amintite, și decid de-a întreprinde pașii cuveniți pentru a pune capăt acestei situațiuni insuportabile, dăunătoare națiunii române din Bucovina și amenințătoare pentru buna pace din țară.

Cu executarea măsurilor, ce vor fi luate din partea conducătorilor noștri — măsură despre care nu am putut afla nimic, fiind decisă ținerea lor în secret — s'a însărcinat un comitet executiv, care constă din d-nii: Baron Eudoxiu Hormuzachi, Iancu Lupul, Dr. G. Popovici, Dr. I. cav. de Flondor și baron Nicu Mustăța.

Conferența partidului nostru se va întruni din nou în 3 Iulie st. n. la Cernăuți.

„Patria“ comentând această soluțiune dăce între altele:

„Reproba exprimată de reprezentanții noștri este un avertisment politic puternic, că ei sunt decisi și întra în luptă, și această constituie în sine un eveniment politic, de care trebuie să se țină cont la guvernul central din Viena.

Acest avertisment este un ultimatum, menit să contribuie la lămurirea situației politice actuale, care în nelămurirea de până acum nu mai pōte fi continuată, căci prea ne este dăunătoare.

Ca să nu rămână îndoială despre seriozitatea manifestațiunii de Marți seara, pasagele finale ale rezoluțiunii votate pun în vedere, că reprezentanții noștri sunt decisi a face pașii hotărâtori pentru stabilirea definitivă a raporturilor între poporul român și guvern.

Limba vorbită de rezoluțiune este categorică și bate la înțeles. Prin manifestația de Marți a deputaților noștri s'a ridicat acel protest energic contra uneltirilor de până acum, care se impunea de sine însuși. Protestul este serios și plin de demnitate, precum se cuvine dela un partid conștient de puterea și de valoarea sa.

De va fi protestul înțeles și apreciat după merit, acesta astăzi nu se pōte prevedea. El va avea acel efect bun, că va întări legătura între poporul român și reprezentanții săi. Situațiunea prezentă reclamă fapte serioase și hotărâte.

Deputații decisi pentru pornirea la aceste fapte vor avea pururea și cu bucurie la spate poporul, care le va da sprijin și curaj.

Supărare fără rost. S'a întâmplat, că în ședința de Miercuri a reprezentanței orașului Brașov, un membru sas a interpellat pe primar cu privire la întrebările oficiului statistic central din Pesta în afacerea stabilirii numelor orașelor. D-l primar a și răspuns îndată, că a primit o colă de

întrebare, ce i-s'a adresat lui personal, și pe care din motivul acesta nici n'a prezentat-o reprezentanței comunale. Dér în rubrica respectivă a scris, că numele orașului se fiă „Kronstadt“, ér în rubrica despre celelalte nume ale orașului a scris „Brassó“ și „Brașov“.

Faptul acesta, în sine fōrte drept și pe deplin corăspundător împrejurărilor, a deșteptat furia maghiarizatorilor. Gazeta kossuthistă „Egyetértés“ din Pesta spumegă și urlă, ca scōsă din minți, și în numărul său din urmă publică un articol lung cât o țară de vară în contra procedurii primarului. Drept titlu îi pune „obraznicia dela Brașov“, și dela început până la sfârșit n'o mai slăbește din astfel de terminologii injurioase și vătămătoare. „Egyetértés“ ia de barbă și pe ministrul-președinte Szell, care, dăce, de când a venit la putere și de când a încheiat vestitul pact cu partidele din dietă, nu mai ține sēmă de mișcarea naționalităților, cari acum folosesc buna ocașiă pentru a începe érași „agitațiunile“. Il scutură strașnic pe d-l Szell, pentru-că a desființat faimōsa „secțiă a naționalităților“ și prin această a acățat de cuiu „politica de naționalitate“ inaugurată de Banffy, ér urmarea este acum „obraznicia din Brașov“ și altele de felul acesteia.

„No, ke tare-i minnat!“, vorba aluia din „Voevodul Țiganilor“.

Pagini alese.

Din luptele Italianilor pentru libertate.

Spre Roma! Duiosul sfârșit al rolului lui Garibaldi. Opera terminată.

După cucerirea Neapolului, valurile de contopire a întregii Italii într'un stat, ajunseră la granița statelor papale.

Papa avea soldați mercenari, străini, cari își băteau joc de idei, ca cea a unității poporului italian, și acești mercenari șicauau rău poporațiunea.

Cavour știu folosi situația: trimise o notă guvernului, acum vecin, al Papei, cerându-i ca, în interesul liniștii peninsulei, să și risipescă aceste trupe, ce supără și provocă poporațiunea, că de unde nu, vor trebui să întrevie chiar ei, din noul regat! Scia el, că Papa va respinge cu mândriă acest amestec. Așa și fū Atunci guvernul din Turin porni armata spre provinciile papale, în cari poporațiunea se revolta mereu contra stăpânirii papei prin trupe simbriașe, și dete îndrumare trupelor să „restabilească ordinea“. Se dete o luptă, prima, cu soldații papei, în 18 Sept. 1860, și fură respinși.

În 4 Oct. deja însuși regele Victor Emanuel era în fruntea trupelor, ce mergeau sub nume de a face pace, de fapt însă înaintau spre Roma, spre

a-o smulge din mâinile papei și a așeza aci tronul mare al Italiei.

Victor Emanuel scia cuceririna poporului. El dete un manifest către poporațiunea provinciilor papale, în care le dăce: „Popore ale Italiei de Miașă! trupele mele înainteză în mijlocul vostru pentru a întări ordinea! Eu nu viu pentru a vă împune voința mea, ci pentru a face să fie respectată a voastră! Puteți să vi-o arătați în totă libertatea!“

Firesce, această arătare a voinței poporului, trezit la naționalism, nu putea fi alta, decât că dăcece și el a întra în hora mare de înfrățire, pornită și lătită dela Turin, din Piemont.

Garibaldi porni și el din a lui parte, spre același punct, spre trupele papale, în drum însă întâlu oștirile lui Francisc II și — fū bătut de acelea! La o nouă încăerare, fiind érași în primejdiă de a fi învins, Garibaldi primi ajutorul trupelor regulate piemontese, cari săriră și ele contra trupelor alungatului rege Francisc, dér pe când sosiră la teatrul luptei, Garibaldi le pusese deja pe fugă și le urmărea. Prin faptul pășirii trupelor regulate în ajutorul lui Garibaldi, se arată, că rolul personal al mișcării lui a încetat, și e urmat de Piemontul oficial.

Înaintând, la 26 Oct. 1860 Garibaldi se întâlni cu regele Victor Emanuel la Isernia, unde trupele acestuia băteau pe cele papale. Garibaldi se apropie de rege cu cuvintele: *Salut pe Regele Italiei!* (nu numai al Piemontului!) ér regele răspundând: „Îți mulțumesc“, îi întinse mâna și se spune, că cel puțin un pătrar de ceas mâinile lor s'eteră strinse una într'alta! Apoi regele dete ordin, ca trupele lui Garibaldi să între în rezervă. Curajosul general se supuse, dér vedând și din asta, că rolul lui a încetat și e dat „în rezervă“, se exprimă aproape cu lacrimă în ochi către un amic al său: „Sunt acum lăpădat, ca o lămăe stōrsă“...

La 6 Nov. Garibaldi își mai trecu în revistă pentru cea din urmă dată trupele, cu cari contribuise atât de mult la mărirea patriei sale, ér la 7 Nov. regele Victor Emanuel având pe Garibaldi alături, întra în mijlocul unei mari sărbătorii în Neapoli.

După acesta Garibaldi, îndoioțat, că sōrele gloriei și vieții sale a trecut de amiazi și e în clin spre apus, se retrase cu câți-va amici pe insula Caprera, hotărât a și petrece acolo restul vieții, și neprimind nici un fel de onoruri, nici o răspătire a

urașei sale munci, ci tot atât de simplu și neînsemnat, ca și atunci, când plecase în expedițiă cu miia sa de voluntari, șoimi de Alpi, și după-ace dăce „Italiei“ nouă cel puțin 10 milioane de locuitori prin cuceririle sale.

Rămânea acum problema guvernului din Turin să pună mâna pe Roma. În o ședință din Martie 1861 a parlamentului noului regat, Cavour accentuă, că numai Roma pōte fi capitala Italiei! Încercase cu buna să înduplece pe Papa a-se împăca cu gândul acesta, dér nu isbutise. Îi rămase urmarea cu puterea!

Dér fiind-că în Roma erau trupe de ocupațiune franceze, ér cu Franca nu puteau să se strice, acesta smulgere a Romei mergea mai greu și se putu realiza abia la 1871, după-ce guvernul frances fū câștigat pentru ideia de a și retrage încă în 1870 de bunăvoie trupele sale de aci.

O încercare de înțelegere cu Papa fū peste puțină. Trebuî folosită forța. Lucrul nu merse greu. Trupele papale erau slabe și întrase frica în ele, vedând atâtea succese și pornirea aproape unanimă a poporațiunii de a se alipi la noul regat mare.

Regele Victor Emanuel înbiă Papei mâna de pace, acesta o respinse sumeț.

În 2 Iunie 1871 Regele Victor Emanuel întra cu triumf în Roma, dăcând celor din jurul său: „Italia e terminată; avem Roma și vom să-o păstrăm!“ Și o păstrează până în ziua de azi.

Amănuntele acestei cuceriri a Romei, fiind mai recente și mai bine cunoscute, nu le mai înșirăm aci. Amintim încă numai, că Garibaldi n'a stat, nu l'a iertat firea lui să stea retras pe insula Caprera, ci a mai venit de repetite-ori și s'a pus în fruntea unor trupe, și a avut parte de glorie și în jurul cuceririi ultimei fortărețe, a Romei!

De atunci apoi an de an, pe la începutul lui Iunie cetim prin foi despre sărbările comemorative ale „intrării în Roma“

Durere, Cavour n'a avut norocul de-a ajunge și el ziua acestei încoronări a grandioasei opere, la care atâtea a muncit și el; murise cu 3 ani înainte, istovit de munca prea încordată și de grijile călăuzirii spre bine a patriei mărite.

Așa a voit și așa a putut un popor, ce s'a însuflețit întreg pentru un ideal, să și scuture nu un jug străin, ci dăce, și să ajungă stăpân pe patria sa mare, și domo înăuntrul hotarelor locuite de densus!

(Sfârșit spicuirilor.)

Spic.

a învăța limbă străină și, ce e mai mult, sunt instituțiuni, cari cu plăcere îi ajută. Astfel este: „Asociațiunea meseriașilor români“ din Brașov, care cu drag primesce pe orî și cine și sub ale cărei aripi se cresc tinerii în cea mai părintescă îngrijire. Pentru cei ce se aplică la comerciū este „Gremiul comercianților români“ din Brașov, care dă anume ajutoare pentru băeți de 13—14 ani, cari însă, pe lângă cele patru elementare, să și absolvă și una-două clase gimnasiale său reale. Aceste sunt avantajii, cari nu trebuiesc scăpate ușor din vedere.

Părinții vor face un lucru folositor, plăcut ómenilor și lui Dumnezeu, când vor aplica pe copiii lor la comerciū și meserii aici în țară. Crescuți băeții aici, se vor obișnui cu împrejurările aceste, și când ajung să mērgă la sōrte, vor sci să și facă datorița cu scumpătate. Se vor bucura de drepturi, pe cari mulți dintre noi azi nu le avem. Se vor obișnui și nu vor tãnji nici când, căci își vor considera de o datorință sfântă a trăi și munci pentru densus, pentru locul

unde s'au născut și pentru binele și prosperarea neamului lor. Clasa industriașilor și meseriașilor, se bucură aici de o fōrte bună reputațiă și poporul nostru simte pe dî ce merge necesitatea acestei clase sociale, care să fie legătura de fer între popor și inteligență.

Acestea am avut să spun astăzi, Onorată Adunare, asupra subiectului despre care mi-am luat voe să vorbesc. Am făcut-o această fără nici o pretensiune. Și tot ce am intenționat e, ca cu ocașiunea această cei chiămați să cugete serios asupra acestei cestiuni importante, să cerce s'o deslege după cum vor crede densusii de bine. Pentru această cestiune ardentă — decă cum-va se va mai găsi vre-un mijloc de scăpare — e responsabilă în prima linia inteligența noastră. Ea va fi cea dintăiū chiămată să și facă datorița, căci în cas contrar bisericile și școlele noastre cele frumose pe încetul se vor păragini și din noi nu se va alege, decât numai praf și cenușă. Amintire tristă vom lăsa în urma noastră, decă și pe viitor vom mai rămâne indiferenți.

— Așa ceva se ne iēsă din minte. Se vor găsi între noi dōră atâtea ómeni cu inimă, căți credincioși voia odinōră să afe Domnul Sabaott în cetățile Sodoma și Gomora, cari să și pună pe inimă sōrtea poporului nostru și să lupte din răspuțeri pentru lecuirea rēului. Atunci — deși suntem în ceasul al un-spre-decelea — situațiunea va fi salvată.

Poporul pe de altă parte să nu și perdă nădejdea așa curēnd, căci mai sunt Români, cari trāesc în împrejurări și mai grele, decât noi, și tot nu iau lumea în cap, ci rămân credincioși gliei, pe care s'a născut.

Să ne desbărăm odată de nefericitul obiceiū, că de vine câte un necas mai mare peste noi, ne luăm casa 'n spinare și trecem hotarele. Și apoi cine scie, cât de greu ne cade, când am voi să ne mai reîntōrcem, dér nu mai avem unde. Să ne desbărăm, căci dēu:

„Fie pânău cât de rea,

„Tot mai bună 'n țera mea“.

Cu ocașiunea esposiție milenare au fost premeiat isvorul

Apei amare „Francisc Iosef“

între apele omagine cu medalia cea mare milenară și cu o prea înaltă distincțiune din partea Maj. Sale. Ca dosă normală este de ajuns a se lua dimineața un pahar pe stomacul gol.

SCIRILE DILEI.

— 12 (24) Iunie.

Monarhul nostru a fost atins de zilele trecute de o bătă, ce și-a contras'o în urma unei răceli. Câte-va zile a trebuit să stea în pat. Acum însă îi este mult mai bine, însă totuși nu este afară din odăia. Se crede, că pe la începutul săptămânei viitoare Majestatea Sa va putea eși și să facă plimbările obișnuite prin parcul din Schönbrunn.

Predicî. În noua biserică română din cetatea Brașovului se va ține predică în ziua de Duminică. Serviciul divin va dura de la 7—10 ore, în zilele de lucru de la 7—9. Vecerniile în ziua de dî de la 4—5 ore m. — La biserică S-lui *Nicotae* din *Scheii* va predica mâne părintele Dr. V. Saftu.

Despărțământul Sătmar al Asociațiunii își va ține adunarea generală în biserică din Seini în 13 Iulie st. n., când se va ține tot acolo și adunarea Reuniunii învățătorilor români din comitatul Sătmar și Ugocia.

Agentii șarlatani. Ni-se scrie de lângă Făgăraș: Prin luna Martie a. c. s'a prezentat prin mai multe comune din tractul Făgărașului un pretins agent, ce se dicea, că ar fi trimis din partea direcțiunii de asigurare „The Grescham” din Budapesta și se da sub numele de: „Boka Tiwadar”, pretins Român gr. cat. El umbla să câștige asigurări pe viață la numita societate. I-a și succes șarlatanului agent a păcăli pe unii, storcînd de la ei și anumite sume de bani, ca anticipațiune. Până în prezent însă nu li-a sosit de la societatea de asigurare respectivilor asigurați nici un contract. Reclamînd la respectiva direcțiune, li-s'a răspuns, că cu pretinsul agent ea n'a întreținut nici o relațiune. E clar deci, că pretinsul agent a fost un pungaș modern. Avis publicului! — Respectivul agent este de statură înaltă, subțire, stricat puțin la față de vîrsat, etatea 25—30 de ani. Ar fi în interesul societății „The Grescham” să curenteze pe astfel de agentii, cari prin asemenea pungașii îi detrag mult din reputațiune. — *Venețianul*.

Dar pentru biserică. Suntem rugați a da loc următoarei mulțămite: „Subscrisul îmi iau voi în numele comitetului parochial gr. or. din Târlungeni a exprima On. Dn. Nicolae Jugănar, econom în Turcheș, profundă recunoștință și mulțămire pentru darul de 50 fl., ce acest binefăcător l'a oferit la vremea necazului bisericeii din numita comună pentru acoperirea speselor împreunate cu renovarea turnului. — Târlungeni, Iun. 1899: *Dimitrie Manole*, paroch.

Comună pustită. Marțea trecută comuna *Sâmbătașag* (comit. Bihorului) a suferit o mare nenorocire. O furtună grozavă cu grindină s'a descărcat asupra ei, care a descoperit case și a smuls arbori din ră-

dăcină. După orcan a urmat o plöiă cu grindină ne mai pomenită, care a ținut *mai bine de un ceas*. Animalele de pe câmp fugeau spre sat, ca sălbatice, grindina în mărimea nucilor le rânise cumplit, ea a nimicit sămînăturile lăsînd în urma ei pustiirea și jalea locuitorilor, cari sunt puși ași în fața celei mai cumplite miserii.

Miseria în Budapesta. Biroul de presă polițienesc din Budapesta publică din când în când rapoarte despre stările populațiunii sărace din capitala ungară. Un astfel de raport a publicat și zilele acestea, din care se vede grozava miserie, în care trăiesc populațiunea săracă muncitoare din vestita Budapesta. După acest raport, locuințele muncitorilor sunt oglinda celei mai mari miserii, a murdăriei și a aerului infectat. Urme de viață familiară nu se pot afla aici. Membrii de familie, străini și cunoscuți numai de pe o zi pe alta trăiesc în acele locuințe murdare în amestec. S'au aflat locuințe suterane de câte 3 metri lungime și un metru și jumătate lățime, în care erau 13 locuitori. Pe paie aruncate jos și acoperite cu sdrênțe murdare zăceau bărbați, femei, fete, feciori și copii, în cea mai mare disordine, și fără nici o rușine, amețiți de aerul nădușitor și stricat. Grozave sunt mai ales casele locuite de jidani imigrați din Galiția în ceea ce privește murdăria.

Cei cari suferă de șoldină și reumatism se nu-și uite de alifia contra șoldinei și reumatismului, cari se capătă la *Bela Zoltan* liferantul curții. Borcanul 1 fl. Mii de scrisori de mulțumită atestază, că această alifia vindecă dureri învechite de câte 15 până la 20 de ani.

Adunarea despărțământului II. al Asociațiunii.

Tohanul nou, Iun. 1899.

Marți, a treia zi de Rosalii, și-a ținut al II-lea despărțământ al Asociațiunii adunarea generală în *Tohanul-nou*. Succesul adunării a fost peste așteptare, deși pe pe-o parte timul a fost cam nefavorabil, și pe de altă parte, precum se scie, tocmai în acele zile și lumea din jurul Brașovului a fost îndeosebi preocupată de primirea și prezența I. P. S. Sale metropolitul I. Meșianu în Brașov.

Förte mult a contribuit la succesul adunării mai ales numărul frumos al poporului, care a participat la această adunare. Inteligența încă a fost destul de bine reprezentată. Afară de directorul despărțământului, d-l avocat N. Garoiu, și de secretarul I. Străvoiu, paroch în Zărneș, au mai participat d-l P. Dan, profesor din Zărneș, și din Brașov d-nii: Dr. N. Mănoiu avocat și N. Sulică, cand. prof., apoi toți preoții învățătorii din jur. În cele următoare voiți căuta să dau un scurt raport despre decursul adunării.

La 10 ore a. m. intră poporul im-

preună cu oșpeții veniți din diferitele părți era deja intrunit la biserică gr. or. în Tohanul nou, pentru de-a asista la serviciul divin, celebrat de parochul locului, d-l Ilarion Plotogea. După liturgiă s'a ținut un parastas în memoria feroșilor întemeietori ai Asociațiunii, metropoliții Șaguna și Șuluțiu, Cipariu etc.

După terminarea serviciului divin părintele *Plotogea* într'un discurs bine simțit a bineventat pe oșpeții prezenți. Luînd apoi cuvîntul președintele despărțământului, d-l avocat N. Garoiu, și arătînd într'un mod förte intuibil cu exemple scöse din viața practică importanța culturii pentru înaintarea oricărui popor și în legătură importanța și scopul Asociațiunii ca cea mai alésă instituțiune culturală românească, declară adunarea de deschisă. Trecîndu-se apoi la ordinea zilei, secretarul despărțământului a prezentat raportul comitetului, care a fost primit din partea adunării fără nici o observare. Conform raportului, activitatea comitetului a fost destul de rodnică: s'au încasat la vreo 200 fl. ca taxă de membri de tot soiul, s'au făcut pașii de lipsă pentru întemeierea de bibliotecă, precum și pentru întemeierea de agenturi noue, mai ales în părțile Branului, unde de altmîntrelea inteligența are de gând să întemeieze un despărțământ de sine stătător.

A luat apoi cuvîntul d-l Dr. N. Mănoiu, care într'un însuflețit discurs întrețesut de exemple bine alese și scöse mai tôte din viața Tohanenilor, a îndemnat pe popor îndeosebi să îmbrățișeze școlă și meseriile și să caute să țină concurența cu celelalte popore conlocuitoare, să se străduască a trăi cu toții în bună înțelegere și să se ferescă de tôte obiceiurile stricicioșe și rușinoșe, cum e beția. Cuvintele d-lui Mănoiu, ținute într'un ton popular și astfel ușor de înțeles poporului, a făcut o deosebită impresiune asupra celor prezenți.

A urmat o interesantă disertațiune a d-lui paroch local Ilarion *Plotogea* asupra *rachiului*. Disertantul, care asemenea a fost ascultat cu multă atențiune, după ce face pe scurt istoricul rachiului, insistă mai ales pe lângă urmările fatale și rușinoșe, ce le are patina beției. Alegîndu-se în fine, ca delegați, din partea despărțământului d-nii: N. Garoiu și Dr. N. Mănoiu pentru adunarea, ce se va ține la Deva, programul fiind esauriat, adunarea s'a închis pe la 1 oră p. m.

Mulțămii cu toții, popor și inteligență, s'au grăbit apoi spre locul școlii, unde s'aranjase o frumoasă *exposițiă* de tot felul de țesături și alte lucruri de mână ale țerancelor noastre din Tohanul-nou. Trei din obiectele espuse au fost premiate cu premii în bani: unul de 5 fl., altul de 3 fl. și al 3-lea de 2 fl.

S'au făcut apoi vizitele la fruntașii locului, după care ne-am intrunit la o masă comună, care a durat până la 7 ore seara. O frumoasă corönă de peste 20 de persoane s'a intrunit în hotelul din sat, unde s'a început un animat ospet și veselie, de unde

apoi s'au împrăsciat cu toții mulțămii în suflet.

Incheiî esprimîndu-mi încă odată satisfacțiunea față de reușita adunării și constatînd în același timp, că o bună parte din merit pentru succesul adunării și mai ales pentru concentrarea poporului îi revine d-lui paroch local Ilarion Plotogea, care mână 'n mână cu învățătorii s'a îngrijit nu numai să procure o frumoasă și folositoare serbare culturală parochienilor săi, dîr s'a nisuit, ca și oșpeții străini se fiă pe deplin mulțămii și să se întorcă cu cele mai frumoșe reminiscențe din Tohanul-nou.

Hospes.

Esamene la sate.

De pe valea Someșului, 2 Iun.

Comuna Feldru e situată pe un loc romantic de pe valea Someșului, comitatul Bistrița-Năsăud, cercul și tractul vicarial al Rodnei. Are o școlă corăspunzătoare cu III sale de învățământ și cu trei învățători toți născuți în Feldru.

Diua de 2 Iun. n. c., în care s'a ținut esamenul, a fost pentru această comună zi de sărbătoare. Des de dimineață se vedeau școlarii îmbrăcați sărbătorește curgînd din tôte părțile comunei cu cărțile subsoară și cu buchete de flori în mîni, cu fețele senine, grăbind cătră localul școlii. De pe fețele lor puteai ceti iubirea și atragerea ce o au cătră școlă și învățătorii. După dînzii urmăză părinții, fruntașii comunei, membrii senatului școlar bisericesc, reprezentanța comunală, toți îmbrăcați sărbătorește.

La orele 8 1/2, sosind comisarul delegat pentru esamen, d-l Iacob Pop, prof. gimn. în Năsăud, s'a și început esamenul cu școlarii *clasei I*. În această clasă au fost prezenți 70 prunci și prunce, toți ca începători în etate de 6—7 ani. Ți sălta inima de bucurie vîdînd micuțele odrasle, în o etate așa fragedă, veseli și dînd răspunsuri așa de bune. Acesta e a se datori zelului învățătorului Leon *Onițiu*, care e în serviciu de aproape 20 ani și are maniere blînde și atrăgătoare cătră mititei, fiind maeștru în ale școlii. Esamenul a durat 1 1/2 oră spre îndestulirea ascultărilor.

În *clasa a II-a* au fost prezenți 69 prunci și prunce sub învățătorul Gregoriu *Neamțu*; copiii fiind mai mărișori, răspunsurile lor au fost mai corecte și mai îmbrăcurătoare, așa că se aușiau șoptiri între ascultători, că nu înzadar ne trudem a susține școlă și a trimite copiii în ea. Esamenul a durat mai bine de 2 ore.

În *clasa a III-a* au fost prezenți 58 școlari și școlărițe sub conducerea bravului învățător Octavian *Docî*, care e cel mai tînăr, dîr förte activ și zelos. Esamenul în această clasă a fost, ca o comună de incheiere a celor premergătoare. Nu a rămas un singur obiect de învățământ neîntrebat și școlarii răspundeau așa de siguri, încât părinții lor erau entuziasmați și ochii le jucău în lacrimi de bucurie.

Mare plăcere au făcut frumoșele declamări ale școlarilor și un frumos dialog predat de trei școlari.

După finirea esamenelor, d-l comisar prin o vorbire frumoasă și-a exprimat deplina mulțămire față de învățătorii, a mulțămii susțitorilor școlii din această comună, și pe părinți i-a animat a-și trimite pruncii la școlă.

Observ, că în această comună este paroch erăși un bărbat născut în Feldru, d-l Constantin Pop, care posedă multe calități frumoșe și ca catechet școlar încă instrueză pruncii în frica lui Dumnezeu și îi zace la inimă înflorirea școlii și a bisericeii.

Poporeni acestei comune peste tot sunt creștini evlavioși și cu inimă pentru învățământ, avînd un puternic sprijin în d-l notar cercual din Feldru, Gregoriu Bancu, care și cu această ocaziune a contribuit din al său, împărțind ca premiu la școlarii mai buni peste 3 fl. Asemenea a contribuit la premiarea școlarilor d-l St. Neamțu amp. pens. 2 fl., d. Petru Neamțu învăț. în pens. 2 fl. și alți fruntași cu sume mai mici.

Un participant.

Poesii populare.

Frunză verde de sasău,
Mers'o badea la Brașeu;
Da n'o mers să nu mai vie,
Ci o mers să 'nvețe-a sorie.

*

Frunză verde ruptă 'n cinci,
Plinu-i codru de voinici:
La tot fagul patru-cinci.
La fagul de lângă cale
Zace badea de lungore
Cu-a lui mândră la picioare.
Mândra lui așa dicea:

— „Ori zaci, bade, ori te scölă,
„Ori îmi dă și mie bölă,
„Căci eu, bade, m'am urit
„Puntea la tine trecînd,
„Perinele scuturînd“.
— „Soii tu ce, mândruță dragă:
„Du-te, dragă, și îmi adă
„Mure negre din pădure
„Sloi de ghiță din Dunăre!“
— „Bade, bădișorul meu,
„Mura neagră n'a 'nflorit,
„Sloi de ghiță s'au topit“.
— „Mândră mândruța mea,

„Mure negre-s ochii tăi
„Sloi de ghiță-i gura ta
„Pleacă-te și mă sărută,
„Si te du și te mărîtă.

*

Mănea-mi-te-ar focu dor,
N'am topor să te omor,
Nici scöure să te tai
Să nu faci atăta bai.

*

Frunză verde ruptă 'n șesă
Dusu-s'a badea de-acasă.
Eu să sciu când ar veni,
Drumul 'i-l'ași vărui, —
Și să sciu când ar turna
Casa 'i o-ași îmbrăca:
La cânciăuș ținghităuș,
La ferestri
Cu ruji domnesci,
Peste masă =
= O ruje trasă,
La piciorul patului
Firul măgheranului.

*

Bade cu pana de rōuă
Nu ține calea la două!

Ține numai la una
Cu care ti-i cununa.

*

Frunză verde ca bobu,
Mândră flöre-i norocu,
Nu răsare 'n tot locu,
Ci răsare lângă vale
Și s'alege cine l are.
Că și io l'am sēmănat,
Pe-a mea sēmă s'a uscat,
Că și eu l'am răsădit,
Pe-a mea sēmă n'a eșit.

*

Măi bădiță, pentru tine
Nici măicuța nu-mi vré bine:
La fântăna nu mă mână,
La pîrlaz
Nu-mi dă răgaz,
Nici să bea apă din vas,
Nici a mânca nu mă lasă,
Plăng cu cötele pe masă.

Mărgău, 1899.

Culesse de: I. Mango, inv.

Bibliotecile ambulante.

Am publicat în numărul de Dumineca trecută partea întâi a raportului privitor la bibliotecă, citit în adunarea generală din urmă a despărțământului I (Brașov) al Asociațiunii prin vice-președintele *Gr. Maior*. Lăsăm să urmeze aici și partea a doua, care e următoarea:

Onorată Adunare! Când ne hotărîm a introduce sistemul bibliotecilor ambulante pe teritoriul despărțământului nostru, mulți, chiar și dintre bărbații bine cunoscuți ai literaturii noastre, erau de credința, că ideea noastră nu va fi realizabilă, mai întâi pentru că nu vom pute găsi în literatura română atâtea cărți potrivite scopului, ca să putem compune o serie întregă de bibliotecă cu cărți deosebite; de altă parte pentru că mai ales la sate nu vom găsi persoane, cari să administreze bibliotecile în deplină regulă și cu toată conștiințioșitatea.

Cu multă mulțămire Vă putem spune astăzi, că peste aceste greutăți am trecut victorioși. Dintre cele opt bibliotecă, ce le avem aici, șese sunt tot cu cărți deosebite și numai două (Biblioteca Nr. I^b și Nr. II^b) sunt duplicate sau paralele. Prin asta considerăm ideea ca isbutită din acest punct de vedere. Ne-au costat, ce-i drept, mari greutăți alegerea și procurarea cărților, dăr cu rezultatul suntem mulțumiți, căci chiar și până acum avem la mână o probă, că literatura noastră nu este tocmai așa de săracă, precum ne-am obișnuit a-o judeca. Afară de cărțile cuprinse în cele 6 bibliotecă deosebite, avem însă alese și prenotate multe alte cărți, pe cari numai greutatea de a-le procura ne a împedecat a-le avea până acum la mână. Cu viață mulțămire am vădit însă, că On. Comitet central al Asociațiunii a luat în timpul din urmă măsuri de alcătuire un catalog general al tuturor cărților românești potrivite pentru bibliotecile populare. Fără îndoială, că în acest catalog vom găsi și noi încă multe cărți, pe cari până acum nu le-am cunoscut, ori n'am putut afla de unde să le procurăm.

Dăr și fără de asta, până când cele 6 bibliotecă ale noastre vor percurge din comună în comună, vor trece 6 ani, în care timp pe ușor vom pute completa seria bibliotecilor noastre până la zece. Mai mult decât atâtea nu ne trebuie, de-o parte pentru că biblioteca dată în mâna poporului și usată în mod, cum se usază bibliotecile noastre, cel mult decât poate să dureze timp de 10 ani; de altă parte pentru că în acest period de timp generațiunea într-o comună se schimbă, așa că biblioteca, pe care a avut-o înainte cu 10 ani, în anul al 11-lea i-se prezintă ca nouă și necunoscută, ăr pentru alții ca o plăcută reîmprospătare a celor cetite înainte.

Așa-dăr, ceea ce ne rămâne de făcut în viitor este, ca succesiv să completăm seria bibliotecilor noastre până la zece. Intru cât însă acesta nu s'ar pute face cu repedițiunea, cu care o reclamă setea de carte a poporului, vom duplica, ba decât mijlocele ne vor permite, chiar vom triplă bibliotecile existente, fără a înceta în același timp să completăm numărul lor. Când ne va succeda să avem completă seria de 10 bibliotecă cu cărți deosebite și când fiă-care din aceste bibliotecă o vom avea în câte trei exemplare, atunci opera noastră va fi terminată. Despărțământul întreg îl vom împărți în trei cercuri de câte 10 comune și fiă-care cerc își va avea seria sa de bibliotecă. Viitoare comitete ale despărțământului nostru vor avea numai să supravegheze asupra lor, să dirigeze circulațiunea și să îngrijescă a-le îmbogați și îmbunătăți prin înlocuirea cărților dispărute și mai puțin potrivite cu altele mai bune, ce vor apăre în literatura noastră.

Aflați deci, d-lor membri, că frica de sărăcia literaturii noastre intru nimic nu poate descuraja nisuița spre realizarea bibliotecilor ambulante.

Cu atât mai puțin nu ne poate descuraja temerea, că d'ora nu s'ar găsi chiar și în cele mai modeste comune bărbați,

cari să le administreze în deplină regulă și conștiințioșitate. Cu toată liniștea conștiinței Vă putem spune, că bibliotecile activate de noi se găsesc în mâna unor bibliotecari nu numai conștiințioși, dăr și exemplar de zeloși. Munca lor nu este ușoară, căci au mare răspundere și un angajament destul de dificil. In fiă-care Duminecă ei trebuie să fie la postul lor și nu arare-ori trebuie să petrecă ore întregi cu primirea și împărțirea cărților, mai ales că în unele Duminecă numărul împrumutătorilor este de câte 30—50. Am urmărit cu viață atențiune activitatea d-lor bibliotecari și ceea ce am putut constata este, că ei toți au fost la înălțimea datorinței. Registrele sunt purtate în cea mai frumoasă regulă și n'am putut afla până acum un singur cas, ca vre-un bibliotecar să fi lipsit în vre-o Duminecă dela postul său.

O parte dintre d-nii bibliotecari și-au însușit chiar laudabilul obicei, de-a face cu ocaziunea înapoierii cărților un fel de examinare a cetitorilor pentru a se convinge, decât au cetit în adevăr cartea împrumutată și au înțeles cuprinsul ei. Aceasta am putut-o constata despre d-nii *Ilie Savu* (Brașov-Cetate), *Stefan Taus* (Feldiôra) și *Ioan Toma* (Herman). Cu aceeași onoare amintim aici numele d-lor bibliotecari *Nicolae Balca* și *Dumitru Jaliu* din Brașovul-vechiu. Fiind această comună bisericăscă una din cele mai împopulate, munca d-lor bibliotecari este foarte grea. Densii însă o suportă cu cel mai laudabil zel și tin atât de mult la regulă și disciplină, încât pe cei ce n'au înapoiat cărțile la timpul prescris i-au pus din propriul îndemn la pedepse în bani, pe cari i-au și încasat în favorul bibliotecii. Nu mai puțin promițători sunt bibliotecarii de pe *Tocile*, d-nii *Nicolae Ardelean* și *George Stinghe*. Aceștia fiind în funcțiune numai de câte-va săptămâni, nu ne putem încă pronunța asupra densilor. Probele, ce până acum însă ni-le-au dat, ne mulțămesc pe deplin. Cărți în genere nu s'ar pierdut, decât d'ora 2—3 din toate cinci bibliotecile.

Etă, On. Adunare generală, că cărțile date în mâna poporului nu suut un capital risipit! Nu se perd cărțile și nu se neglijează administrarea bibliotecilor, decât există controlul rececut și decât firul organizațiunii între comitetul cercual și între agenturii e ținut strins în mână!

De s'ar pute afla cineva, care să aibă încă vre-o rezervă, ori nedumerire față de uorarea începută de noi, spună-ni-o și-l vom liniște, nu prin vorbe, ci prin cifre și prin fapte constatate. Inainte însă de a încheia acest raport, ținem să mai accentuăm un lucru:

Asociațiunea noastră, precum Vă este cunoscut, urmărește două scopuri: de-o parte *cultura poporului*, de alta înaintarea *literaturii române*.

Cum și intru-cât am lucrat pentru cultura poporului ați vădit deja. N'am pierdut însă din vedere nici cauza înaintării literaturii române. Dacă nu în mod direct, căci acesta nu ni-o permit nici mijlocele, am contribuit totuși în mod indirect la dezvoltarea literaturii noastre. Am jertfit într'un singur an aproape la 400 fl. pentru cărți bune românești. Va trebui însă să jertfim și în viitor, căci pe lângă înființarea nouelor bibliotecă, ce le avem încă în vedere, cele existente vor trebui susținute, ăr susținerea lor ne va cere o jertfă aproximativ de câte 5 fl. pe an pentru fiă-care bibliotecă.

Acosta nu e mult. Dăr decât toți Românii dela noi ar face asemenea nouă; decât și numai 4000 de comune ar jertfi câte 5 fl. pe an, atunci literatura noastră ar dobândi un ajutor anual de 20,000 fl. Pentru ca să înțelegeți, cât de mult ar apăsa o asemenea sumă în cupăna literaturii noastre, fie-ne permis a Vă îndrepta atențiunea asupra raportului de anul trecut al comitetului central din Sibiu, privitor la mișcarea literaturii noastre. Din acel raport veți pute afla, că înafară de literatura calendaristică și școlară — cari sunt așa dicend impuse prin necesitate — toate celelalte scrieri românești, va să dică tocmai acele scrieri literare, pe cari le folosim

noi în bibliotecă, nu se bucură aproape de nici un sprijin. Nu 5 fl. o comună, dăr prea adeseori nici 10 comune împreună nu jertfesc pe an 5 fl. pentru adevărata noastră literatură.

Noi însă chiar și până acum cunoscem casuri, că anumiți cetitori, dând de câte-o carte mai plăcută în bibliotecă, n'au mai voit a se despărți de ea, ci au venit la Brașov și și-au cumpărat-o. Fără îndoială, că casurile acestea vor fi mai dese în viitor.

Acosta este, d-lor membri, după părerea noastră, calea firăscă, prin care se poate promova literatura unui popor. Cultură și ărăși cultură. Să cultivăm poporul și atunci literatura va răsări de sine, căci un popor analfabet, un popor lipsit de cultură, nu este cu putință să aibă o literatură înfloritoare, ori cât s'ar sili bărbații generoși s'o formeze pe cale artificială, cum este d. es. acordarea de premii și ajutoare autorilor. Nu le trebuie autorilor premii, ci le trebuie să li-se vândă cărțile. Acosta le va da lor încurajarea convenită, despăgubirea dorită și mulțumirea sufletăscă, pe care banul nic-o-dată nu o poate da. Veți bine, aici înțelegem cărțile literare, ăr nicidecum lucrările de artă, de specialitate, dicționare, harte etc.

Aceștia sunt, d-lor membri, constatările, pe cari am ținut să Vi-le punem în vedere. Un singur moment nu ne îndoim, că în fața cifrelor convingătoare și a manifestărilor înălțătoare din partea poporului, nu se va pute găsi între fiii luminați eșii din sinul acestui popor nimenea, care să nu recunoscă urgenta necesitate de-a sări în ajutorul lui.

Să-i sărim deci în ajutor! Pentru opt mii de Români de pe teritoriul despărțământului nostru am deschis comorile științei și învățătorei românești. Să li-o deschidem și la ceilalți 22,000, căci și ei sunt ai noștri.

Nu pretinde nobilul nostru popor de geaba această jertfă. Experiența a dovedit, că cei mai mulți membri ai Asociațiunii am isbutit a-i câștiga tocmai în comunele, unde avem bibliotecă. Aici poporul e darnic și recunoscător; decât-i ceri jertfe, el jertfesc bucuros, căci știe pentru-ce jertfesc. Românii din Herman și din Feldiôra, de exemplu, din propriul îndemn ni-au surprins și în acest an cu frumoșe daruri pentru bibliotecă, căci bine știu ei, că fără bani o bibliotecă nu se poate susține. Ni-s'au făcut, tot din propriul îndemn, daruri și din partea unor frați Români de prin comune, unde nu avem încă bibliotecă, numai și numai cu dorul și dorința respicată, ca să ne pună cu o oră mai curând în poziția, de-a le pute da și lor carte.

Și decât poporul face astfel, cine ore nu s'ar însufleși de însuflețirea lui? Să nu ne ferim, D-lor, de jertfe și de muncă, căci fără de acestea nu se poate câștiga cultura și, prin cultură, libertatea unui popor!

Literatură.

Dela Tipografia „A. Mureșianu din Brașov se pot procura următoarele cărți:

„*Considerațiuni istorice asupra asociațiunii poporului*” și aplicațiunea lor la națiunea noastră de *Ioan Clinciu* profesor în București. Acastă sciore, apărută tocmai acum de sub tipar, este de deosebit interes pentru bărbații iubitori de știință. Prețul 1 fl. (+ 5 cr. porto.)

Teoria dramei, cu un tratat introductiv despre frumos și artă, de *Dr. Iosif Blaga*, profesor în Brașov. E singura scriore românească în această materie și de mare interes pentru toți cei ce se interesează de literatura dramatică și peste tot de teatru. Prețul 1 fl. 80 cr. (+ 10 cr. porto.)

Legende sau Basmele Românilor adunate din gura poporului de neuitatul *P. Ispirescu*. Acosta e una din cele mai prețioșe colecțiuni de povești, ce le avem în literatura noastră și n'ar trebui să lipsescă din nici o bibliotecă română, cu atât mai puțin din bibliotecile populare, fiind în felul său o scriore de model. E o carte mare, de 400 pag. Prețul 1 fl. 70 cr. (cu posta 1 fl. 80.)

„*Cartea Plugarilor*” sau povestiri economice despre grădinărit, economia căm-

pului, crescerea vitelor” etc. scrisă de *Ioan Georgescu*. Tractăză despre legumărit, gunoii, lucrarea pământului, sēmănături, vierit, pădurit, crescerea cailor, vitelor, galitelor etc. Un esemplar de 90 pag. costă 25 cr. (plus 3 cr. porto). Acastă carte a eșit numai acum de sub tipar.

„*Țera noastră*”. Descrierea părților Ardealului dela Mureș spre miadă-și și valea Mureșului, de *Silvestru Moldovan*, — e o scriore unică în felul său, atât de călduros aprețiată de întreaga diaristică română. Cu deosebire din bibliotecile populare ea n'ar trebui să lipsescă. Prețul 1 fl. (cu posta 1 fl. 10 cr.)

„*Zarandul și Munții apuseni ai Transilvaniei*”, descriere de *Silvestru Moldovan*. Cu 9 ilustrațiuni și o schiță. E o carte tot atât de prețioasă și rară în felul său, ca și cea dintâi. Recomandăm și această carte pentru bibliotecile populare, cum și pentru toți Românii, cari vor să-și cunoscă țera și nēmulo. Prețul 1 fl. (cu posta 1 fl. 5 cr.)

Pilde și învățături.

Țeranul conștiințioș. Un țeran de omenia și cu frica lui Dumnezeu. simțind, că i-se apropie sfirșitul vieții, voi să se pregătescă în mod creștinesc și cu toată luarea aminte de mörte. Voia să-și aducă mai întâi în rânduială toate lucrurile sale pământesci. Luă înainte toate hărțile și cercetă bine și cu de-amăruntul toate socoteliile sale. Intre acestea află una dela un faur — lemnar, plătită încă de mult. Bătrânul nostru cercetă și socotela acosta și spre marea lui mirare află, că măestrul se înșelase, spre paguba sa, cu vre-o 20 de florini.

„Suma acosta trebuie să i-o reîntorc, dișe țeranul; nu-mi este ertat să-mi măresc averea cu ea.”

Bătrânul țeran se informă îndată de mai trăescie faurul-lemnar și unde este, și sciricind, că acesta a murit de mult, înainte de acosta cu 24 ani, dăr că au rămas după el mai mulți copii, plăti îndată acestora suma de 20 fl. dimpreună cu interesele său dobândă, ce se cuvenea după bani pe timpul cât au stat ei la el.

Onestitatea unui creștin. Mergend un ofițer călare pe stradele crașului Peking din China, îi sări din buzunar punga cu banii.

Un creștin, vădend acosta, ridică punga de jos și alergă strigand după călăreț. Acesta credea, că este un cerșitor și nu voia să ia în sēmă vorbele lui.

Creștinul nu se lăsă de ofițer, ci alergă după el până la locuința lui și aici îi predă punga cu banii.

După legile din China, fiesc care poate țină pentru sine aceea, ce găsește, și vădend ofițerul păgân cinstea său onestitatea acestui creștin. a fost pētrunat atât de mult de fapta creștinului, încât se hotărî îndată, ca să se facă și el creștin.

Calendarul săptămânei IUNIE. are 30 zile. CIREȘAR.

Zilele	Călend. Iul. v.	Călend. Gregor.
Dum	13 Mart. Acuilina	25 Prosper.
Lun	14 Prof. Eliseu	26 Ieremia
Mart	15 Sf. Prof. Amos.	27 Ladislau
Mer	16 S. Tihoniu	28 Leo papa
Joi	17 S. m. Manuele	29 Petru și Pavel
Viner	18 S. m. Leontin	30 Pomp. S. Pav.
Sâm.	19 † Ap. Iuda fr. D I	1 Iulie. Teodor

Cursul pieței Brașov. Din 24 Iunie 1899.

Bancnota rom. Cump.	9.47	Vënd.	9.49
Argint român. Cump.	9.43	Vënd.	9.45
Napoleon-ori. Cump.	9.52	Vënd.	9.55
Galbeni Cump.	5.55	Vënd.	5.60
Ruble Rusesor Cump.	127.—	Vënd.	128.—
Mărci germane Cump.	58.50	Vënd.	58.90
Lire turcesor Cump.	10.72	Vënd.	10.80
Scris. fonc. Albina 5%	101.—	Vënd.	102.—

Cursul la bursa din Viena.

Din 23 Iunie 1899.

Renta ung. de aur 4 ⁰ / ₁₀₀	119.05
Renta de corone ung. 4 ⁰ / ₁₀₀	96.05
Impr. cail. fer. ung. in aur 4 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀	119.80
Impr. cail. fer. ung. in argint 4 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀	100.20
Oblig. cail. fer. ung. de ost. I. emis.	119.70
Bonuri rurale ungare 4 ⁰ / ₁₀₀	95.10
Bonuri rurale croate-slavone	96.25
Impr. ung. cu premii	160.—
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	138.25
Renta de argint austr.	100.10
Renta de hartie austr.	100.05
Renta de aur austr.	119.55
Losuri din 1860.	139.—
Actiuni de-ale Bancoi austro-ungare	920.—
Actiuni de-ale Bancoi ung. de credit.	353.75
Actiuni de-ale Bancoi austr. de credit.	354.50
Napoleonori	9.55 ¹ / ₂
Mărfi imperiale germane	58.92 ¹ / ₂
London vista	120.45
Paris vista	47.80
Rente de corone austr. 4 ⁰ / ₁₀₀	100.15
Note italiene	44.15

Tergul de rimători din Steinbruch.

Starea rimătorilor a fost la 20 Iunie de 47,453 capete, la 21 Iunie au intrat 255 capete și au eșit 593 capete rămânând la 22 Iunie, un număr de 47,115 capete.

Se notează marfa: unгурescă veche grea dela 40— cr. până la 40¹/₂ cr. marfa unгурescă tinără grea dela 41¹/₂ cr. până la 42¹/₂ cr. de mijloc dela 42¹/₂ cr. până la 43— cr. ușor a dela 43— cr. până la 44— cr.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**

Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Nr 1747—1899.

Publicațiune.

Din partea subscrisei primării comunale se aduce la cunoștință publică cumcă **Duminecă în 2 Iulie a. c. se va da în întreprindere pe calea licitațiunei de oferte și verbale clădirea unui Hotel in comuna Zărnești.**

Ofertele timbrate și provădute cu 5⁰/₁₀₀ vadiu sunt a se înainta cel mult până la 12 ore din zi. Era licitațiunea verbală se va incepe la 2 ore p. m. după terminarea căreia se deschid ofertele.

Oferte se pot face:

1. Pentru întreaga clădire.
2. Separat pentru zidărie, lem-nărie, mășărie, blecheriă, lăcătușeriă și zugrăvie.

Planurile de clădire, prelimina-

rele și condițiunile de licitațiune și contract se pot vedé în órele oficióse la subscrisa primărie comunale, de unde se pot lua și informațiuni mai detaliate.

Zărnești, în 19 Iunie 1899.

Primăria comunali:

N. Podar, Bucur Meșianu,
notariă. (619,1—2.) primar.

Concurs.

La institutul „Detunata“ din Bucium este de ocupat postul de contabil al II-lea in mod provisor dela 1 Septemvre st. n. a. c. până la 15 Octomvre 1900, pe lângă salar lunar de 30 fl. v. a.

Condițiunile sunt: absolvarea școléi comerciale, séu praxă de comptabilitate de cel puțin un an la vre-un institut de credit.

Cererile se se subțérnă cel mult până la 5 August a. c.

Ariton M. Popa,

620,1—1. dir. esec.

500 fl. plătesc celui ce va mai că-peta vre odată durere de dinți, ori îi va miroși gura, după-ce va felesi

apa de dinți a lui Bartilla,

o sticlă cu 35 cr. (Pentru pachetare 10 cr. deosebit). Erezii A. Bartilla (E. Winkler), Viena, 19/1., Sommergasse 1.

Sé se cêră pretutindenea apriat apa de dinți a lui Bartilla. Denunțări de falsificare vor fi bine plătite. La locurile, unde nu se pôte căpeta, trimit 7 sticle cu 2 fl. 60 cr. franco; 16 sticle cu 4 fl. 50 cr. franco.

Se capetă in Brașov la farmacia d-lui Victor Roth. 1—13.595.

Provisiune mare

se dá agentilor solidi și harnici, cari doresc a se ocupa cu vên-darea de losuri permise după lege in rate lunare, pentru o cassă mare de bancă (societate pe actii).

Oferte sub „Confidentia“ a se adresa la

Bernhard Eckstein,
anonc. exped. 3—5

Budapest, V. Badgasse 4. s

KATHREINER
cafea de maltă
Kneipp.

Bunicei și mie!

Probat de mai multi ani ca cel mai escelent adaus la cafeaua de bone. — Recomandat de medici celor ce sufer de nervi, inimă, stomac, anemie etc. — In sute de mii de familii cea mai plăcută cafea.

Zacherlin

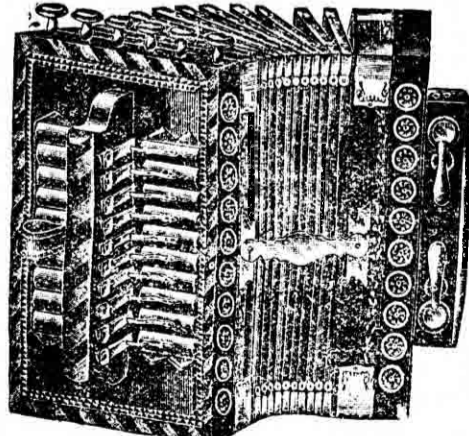
Nu pachetat in gipun (tocuri)
ci veritabil numai in sticlute
(cu numele Zacherlin.)

Acesta este ajutorul cel mai bun și radical
contra plagei a ori și ce insecte.

Se află de vëndare: in Brașov: La Domnii I. L. et A. Hesshaimer, Heinrich Zinz, Dimitrie Eremios nepoții, Emil Por, Karl Irk, Julius Müller, Carol Schuster farmacist, Teutsch et Tartler, N. Grădinar, Eduard Kugler farm., Julius Hornung farma ist, Heinrich G. Obert, Ferdinand Jekelius farm., Victor Roth farm. Karl Harth, Rudolf Stingl, Ioan Dușoiu, Fritz Geisberger, Lazar & Verzar, Henrich Petersberger. În Făgăraș: La Domnii: Iohann P. Hermann, R. G. Romoșianu, I. Iarosch, Heinrich Schul, Alexander Nehrer, Iacob Fleissig. În Cohalm: La Domnii: Ernst Wolff, Eduard Victor Melas, și unde sunt afisate placate.

NOU! NOU! NOU!
FANFARA HARMONICA

nou soi de Harmonică deschidătoare,

cu două rânduri de trompete briante acoperit cu claviatură cu 16 inele și 2 stele, 10 taste, 40 de voci, 2 baste, 2 registre, mâner de claviatură cu spirală garantată, că nu se sparge. D. R. G. M. Nr. 47466. 2 burdufe duble cu garnitură și inchișătură, musică de voce duplă (2 corale), ton de orgă, mărime 35 cm., din cauza marel vënderi pe prețul estin de

numai 6 Lei 25 Banî

de bucată. Acest format de harmonică cu claviatură deschisă de nikel mult mai grandios, ca oferit din alte părți, asemenea numai 6 Lei 25 Banî, harmo-

nică 3 chorală, noutate grandioasă, 3 registre veritabile contra-basse numai Lei 7 și 50 Banî. Hrmonicaă 4 chorale cu 4 registre veritabile, ton de tot felul de Harmonium numai 10 Lei. Harmonică-Orchestrion 6 chorale cu 6 registre veritabile numai 15 Lei. Instrument artistic cu 2 rânduri, cu 19 taste, 4 contrabasse, musică splendiddă de concert numai 12 Lei 50 Banî; cu 21 taste 43 Lei 50 Banî. Ambalagiu și metoda de a învăța singur gratis. Porto pentru un instrument 2 Lei. Joc de clopotel cu mecanică nouă D. R. G. M. Nr. 85928 numai 40 Banî separat. Preț curent pentru noutăți de harmonice gratis și franco.

Nu comandati la comercianți mici, ci cumpărați direct dela

HEINR. SUHR, Neuenrade 271 (Germania),
Fabrică de instrumente musicale. 522,6—6.

Dovedesce, că e cel mai vechiu și cel mai mare magazin in branșa acésta.

Vin escelent, garantat curat,

„CONCORDIA“
 so. iatate comercială pe acții,
 Sibiu

8--12 **pune în vânzare un**
Vin escelent,
 garantat curat, cu prețul de
40 cr. Litrul!!

!! Se potrivește admirabil cu ape minerale !!

cu prețul de **40 cr.** Litru!

Vânzare
 a renumitelor
Velocipede Dürkopp Diana
 (marca cea mai bună germană)
 numai
la JULIUS TEUTSCH, Brașov
 Strada gărei nr. 9. 4-5,5-96.

Femeile din Viena au a frumseța lor
 mulțumi
 în prima linie întrebunțării celei mai plăcute, renumitei și
 cu deplin efect

Original Pasta Pompadour
 inventată de fericit med. Dr. A. RIX.

Cine se folosește de acest mijloc, capătă o coloră sănătoasă
 a feței, țint frumos fără încreșitură până la bătrânețe, depăr-
 țeză pistruie, pete de ficat, bubat, coși, roșetă și toate necu-
 rățenile pielii, despre ce se garantează, se dau bani îndărăt.

S'a aplicat această pomadă, de persoane distinse, artiști etc., deja de 40 ani,
 ce se poate dovedi cu atestate și epistole de recunoștință. Cea mai bună dovadă
 de bunătate și efectul ei este, că există de 40 ani și în intervalul acesta sute
 și mii de mijloce pentru frumsețe seau inventat și erau au dispărut. Prețul unui
 borcănel pe 6 luni 1 fl. 50 cr. Sul de probă bucată 50 cr.

Laptele Pompadour
 da pielii o albă ca laptele, care rămâne și după ce se
 spală fața. Un flacon original 1 fl. 50 cr.

Pompadour săpun 30 cr. Pompadour pudră rosa crème albă 1 fl. 25 cr.

A se adresa cu conțiență la **WILHELMINE RIX Dr. Wwe SÖHNE** (Anton
 Rix & Bruder), WIEN Praterstrasse Nr. 14. — In Budapesta la **IOSIF**
TÖRÖK Königsgasse Nr. 12, in Brașov la **VICTOR ROTH** Farmacia la urs
 lângă teatru, la **TEUTSCH & TARTLER**. Pachetele sunt plombate. 501,5-5.

Firmă fundată în anul 1833.

Adolf Resch
 Giuvaergiu
 Brașov, Strada Porții Nr. 7.

Asortiment bogat
 de giuvaericele, obiecte de aur și argint, clasor-
 nice de buzunar elvețiane, asortiment foarte frumos.

Deposit de argintărie fină Cristofl, argintărie
 Alyana 1-a calitate din fabrica Brendorf, precum și argintărie
 China calitate mai ieftină.

Cumperătură de obiecte vechi: de aur și argint,
 petri scumpe, margăritar, monede vechi și tot-felul de antichități.
 Suflat cu aur solid, cu argint, legal cu nikel, arama pe cale
 electrică.

Tôte reparaturile ce cad în brașua de sus, se eșecută
 ieftin și prompt.

— Gravuri în pētră și metal. —
 Specialitate: Confeționare de obiecte bisericesci și
 a une: Candele, cădelnițe, cruci, potire e c. etc.

Brașov, Strada Porții Nr. 7. —

Asortiment foarte frumos. Obiecte bisericesci.

Promovéză digestiunea și eșcită apetitu.

P. T.

Am onórea a face cunoscut, că **am fondat pe piața nóstră o**
Fabrică de muștar
 o întreprindere nouă în orașul nostru.

Arangiamentul fabricei în privința mașinării este cel mai nou. Garantez pentru escelentul
 product al fabricei, de-óre-ce întrebunțez la lucrare cel mai bun material brut, și cele mai fine
 dresuri aromatice.

Prețurile în coróne.

I-a Cel mai fin mustar de must ardelenesc deschis, cu dresuri de un gust foarte bun:	I-a Cel mai fin mustar de must ardelenesc închis, dulce, fără dresuri:
1 sticlă à 200 grame . . . 60 fileri	1 sticlă à 200 grame . . . 60 fileri
1 " " 350 " . . . 1 corónă	1 " " 350 " . . . 1 corónă
1 Ko fără sticlă 2 "	1 Ko fără sticlă 2 "

== Pentru cumpărători de cantitate mai mare, prețuri curente deosebite. ==
 Să se țină în loc rece și uscat!

Să capetă numai în prăvălii cu delicatose și coloniale cu prețurile de sus.

Recomand întreprinderea mea sprijinului prea Onor. public.

Cu deosebită stimă:
Prima fabrică de mustar ardelenescă,
JULIUS HORNUNG
Brașov.

Mai picant și mai fin ca hreanul la cãrnăței și alte afumături.

Specialitate de Ardeal. Specialitate de Ardeal. Promovéză digestiunea și eșcită apetitu.